

BEVEZETÉS A RÓMAI DOLOGI JOGBA

(Dr. habil. ERDÖDY JÁNOS, egyetemi docens)

Tervezett témakörök a félév folyamán:

- Az idegen dologbeli jogok elméleti háttere.
- A *ius ad rem* és a *ius in re* kategóriáinak különbsége.
- A dolog feletti hatalom és jogosultság eszmétörténeti háttere.
- A temetési luxus korlátozása.
- A fényűzést korlátozó törvények.
- A szolgalmak és a szomszédjogok elhatárolása.
- Az egyes szomszédjogokra vonatkozó szabályozások.
- A szolgalmak általános jellemzői.
- A telki szolgalmak.
- A haszonjogok mint személyes szolgalmak.
- Az örökhaszonbérleti
- A felülepítményi jog.

Tananyag:

A kurzusvégi beszámoló anyagát az órákon elhangzottak és az elemzett források képezik. A forrásszövegeket a hallgatók latin és magyar nyelven kézhez kapják. A félév folyamán két zárthelyi dolgozatot kell írni (*március 17., április 28.*).

Ajánlott irodalom:

Tankönyvek, monográfiák:

Ernst BALTRUSCH: *Regimen morum. Die Reglementierung des Privatlebens der Senatoren und Ritter in der römischen Republik und frühen Kaiserzeit.* München, C. H. Beck, 1989.

BENEDEK Ferenc – PÓKECZ KOVÁCS Attila: *Római magánjog.* Budapest, Ludovika Kiadó, 2024.

BESSENYŐ András: *Római magánjog. A római magánjog az európai jogi gondolkodás történetében.* Budapest – Pécs, Dialóg Campus Kiadó, 2003.

Anna BOTTIGLIERI: *La legislazione sul lusso nella Roma repubblicana.* Università degli Studi di Salerno, Dipartimento di Teoria e Storia del Diritto, Sezione di diritto romano 1. Napoli – Salerno, Editore Scientifiche Italiane, 2002.

DIÓSDI György: *Ownership in Ancient and Preclassical Roman Law.* Budapest: Akadémiai Kiadó, 1970.

Max KASER: *Das römische Privatrecht I–II.* Handbuch der Altertumswissenschaft X. 3. 3. 1–2. München, C. H. Beck, 1971², 1975².

Johannes ENGELS: *Funerum sepulcrorumque magnificentia. Begräbnis- und Grabluxusgesetze in der griechisch-römischen Welt mit einigen Ausblicken auf Einschränkungen des funeralen und sepulkralen Luxus im Mittelalter und in der Neuzeit.* Stuttgart, Franz Steiner Verlag, 1998.

ERDÖDY János: *Vitia totius civitatis corrigere: a leges sumptuariae egyes kérdései a római jogban. Iustum Aequum Salutare* 13/ 3, (2017). 41–56. [Hivatkozás](#)

ERDŐDY János: Taberna casiaria. In: BOÓC Ádám – SÁNDOR István (szerk.): *Studia in honorem Gábor Hamza. Ünnepi tanulmányok Hamza Gábor 70. születésnapja*. Budapest, Közjegyzői Akadémia Kiadó, 2019. 81–87.

ERDŐDY János: In XII minuendi sumptus sunt lamentationisque funeris – sed ea non tam ad religionem spectant quam ad ius sepulcrorum. Restrictions on Funeral Luxury in Rome. *Journal on European History of Law* 14/2, (2023). 82–90.

Erdődy János: Szomszédom a repülőtér? A szükségtelen zavarás szabályozásának római jogi előképe egy sajtúzem esetében. *Magyar Jog* 72, (2025). 758–761. [DOI](#)

FÖLDI András – HAMZA Gábor: *A római jog története és intézményei*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 2011¹⁶.

Johannes Michael RAINER: *Bau- und nachbarrechtliche Bestimmungen im klassischen römischen Recht*. Graz, Leykam, 1987.

Ingo SAUERWEIN: *Die leges sumptuariae als römische Maßnahme gegen den Sittenverfall*. Hamburg, 1970.

Peter WYETZNER: *The Social and Cultural Contexts of Roman Sumptuary Intervention*. Dissertation. Ann Arbor, ProQuest Dissertations Publishing, 1995.

ZLINSZKY János: *Állam és jog az ősi Rómában*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1996.

Szakkikkek az egyes témakörökhöz:

BRÓSZ RÓBERT: *A klasszikus szolgálat fogalma különös tekintettel a szolgálat és a hasznon jogok viszonyára*. Budapest, 1949.

Maria BONAMENTE: Leggi sumptuarie e loro motivazioni. In: Massimiliano PAVAN (ed.): *Tra Grecia e Roma*. Roma, Inst. della Enciclopedia Italiana, 1980. 67–91.

Guido CLEMENTE: Le leggi sul lusso e la società romana tra il III e il II secolo a. C. In: Andrea GIARDINA – Aldo SCIAVONE (ed.): *Società Romana e produzione schiavistica III: Modelli etici, diritto e trasformazioni sociali*. Roma - Bari, Laterza, 1981. 1–14.

DIÓSDI GYÖRGY: Familia pecuniae. Ein Beitrag zum altrömischen Eigentum. *Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae* Tom. XII. Fasc. 1–2, 1964. 87–105.

FÖLDI ANDRÁS: Adalékok a „tulajdonjogi triász” kérdéséhez. *AUB* XLII (2005). 23–64.

ROLF KNÜTEL: Zwei Klauseln aus dem Nießbrauchsrecht. *ZSS RA* CIX (2002). 352–358.

Gianetto LONGO: Leges sumptuariae. In: Antonio AZARA (ed.): *Novissimo Digesto Italiano*. IX. Torino, 1965. s. v. h.

JOHANN MICHAEL RAINER: Superficies und Stockwerkseigentum im klassischen römischen Recht. *ZSS RA* CVI (1989). 327–357.

Emanuela SAVIO: Intorno alle leggi sumptuarie Romane. *Aevum*, Anno 14, Fasc. 1 (1940), 174–194. [JSTOR hivatkozás](#)